

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z odwołania W. sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie
z udziałem R. G. i S. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji z siedzibą w M.
o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 grudnia 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się i zainteresowanej Spółki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 24 kwietnia 2024 r., sygn. akt III AUa 3367/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 24 kwietnia 2024 r. rozpoznając apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego z 21 czerwca 2022 r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1, w ten sposób, że zmienił w części decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie z 15 stycznia 2019 r. stwierdzając, iż podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne R. G. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji w W. (odwołująca się Spółka) w

miesiącach: luty 2016 r., kwiecień 2016 r., czerwiec 2016 r., wrzesień 2016 r. wynosi po 4.055 zł, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

Odwołującą się Spółka oraz zainteresowana S. sp. z o.o. sp.k. w likwidacji z siedzibą w M. wniosły skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia. Skarżące w podstawach skargi podniosły zarzut naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez niewłaściwą wykładnię tego przepisu polegającą na tym, że Sąd Apelacyjny dokonując oceny zasad ukształtowania współpracy pomiędzy ubezpieczoną, skarżącą i zainteresowaną, prymat przyznał okoliczności, że tak ukształtowana współpraca skutkowałą zbiegiem tytułów ubezpieczenia społecznego, a tym samym skupił się na efekcie przyjętej przez strony umowy o współpracy, odmawiając równocześnie nadania jakiegokolwiek znaczenia ustalonym przez Sąd Apelacyjny przyczynom, zgodnie z którymi taka współpraca pozostawała uzasadniona otoczeniem prawnym, biznesowym, wymogami rynkowymi oraz uwarunkowaniami historycznymi. W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że przyjęta współpraca pomiędzy wskazanymi stronami stanowiła obejście przepisów prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., gdyż skutkowałą zbiegiem tytułów ubezpieczenia społecznego i obniżeniem kosztów wynikających z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, podczas gdy prawidłowa wykładnia przywołanego przepisu powinna skutkować przyjęciem, że o istnieniu ewentualnego obejścia przepisów prawa powinien decydować nie rezultat, lecz cel uzasadniający takie ukształtowanie czynności prawnej/czynności prawnych. Tym samym istnienie celu - uzasadnionego logicznie, czy ekonomicznie - i wyjaśniającego tak jak w niniejszej sprawie przyczyny, dla których ubezpieczona świadczyła usługi opieki na rzecz tego samego podopiecznego zarówno w wykonaniu umowy ze skarżącą, jak i zainteresowaną, powinno skutkować przyjęciem, że tak ukształtowana współpraca pozostaje zgodna z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, zaś okoliczność, iż jej następczym efektem pozostaje zbieg tytułów do ubezpieczenia społecznego, powinna być pozbawiona znaczenia prawnego.

Wobec przedstawionych zarzutów skarżące wniosły o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w

Warszawie do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżących kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołująca się i zainteresowana powołały się na istniejącą w sprawie potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W uzasadnieniu wniosku argumentowały, iż na tle rozbieżności orzeczniczych w analogicznych sprawach z udziałem tych samych stron istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, a w szczególności udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy dokonując oceny, czy zawarcie dwóch stosunków zobowiązaniowych stanowi obejście przepisów prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., uzasadnione pozostaje skoncentrowanie się wyłącznie na ustaleniu, że w wyniku tak ukształtowanej współpracy powstaje zbieg tytułów ubezpieczeniowych, czy też należy skoncentrować się na zweryfikowaniu istnienia logicznego i ekonomicznie uzasadnionego celu dla zawarcia dwóch stosunków zobowiązaniowych i tym samym powstaniu zbiegu tytułów ubezpieczeniowych nie należy nadawać relewantnego znaczenia.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej skarżącej spółki oraz zainteresowanej w zakresie wniosków w niej wskazanych i zasądzenie od odwołującej się, a także zainteresowanej na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, również w przypadku nieprzyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Zadaniem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przysądu. Stosownie do tych przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania,

jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia sprawy do rozpoznania ma także za zadanie realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 246/25, Legalis nr 3207792). Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek (postanowienia Sądu Najwyższego z: 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392; 17 października 2024 r., III PSK 110/23, LEX nr 3793388; 19 listopada 2024 r., I PSK 36/24, LEX nr 3787580; 26 listopada 2024 r., III USK 55/24, LEX nr 3801315; 3 grudnia 2024 r., III USK 226/24, LEX nr 3801321; 5 lutego 2025 r., III USK 346/23, LEX nr 3834801).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. istniejącej potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. to jest potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; 25 lipca 2024 r., I CSK 3777/23, LEX nr 3740727). W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493; 24 czerwca 2025 r., I USK 282/24, LEX nr 3899571; 4 listopada 2025 r., III USK 245/25, LEX nr 3940645). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z: 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124; 6 czerwca 2023 r., II PSK 64/22, LEX nr 3724324).

Wątpliwości, które sformułowały skarżące Spółki powstały na tle wykładni art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej wobec uznania przez Sąd odwoławczy umów zlecenia za zawartych w celu obejścia przepisów ustawy. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu

jej treści, które z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane (S. Rudnicki (w:) S. Dmowski, S. Rudnicki, Komentarz KC. Część ogólna, 2011, art. 58, nb. 4; wyrok Sądu Najwyższego z 5 lipca 2012 r., I UK 101/12, LEX nr 1250560). Czynności mające na celu obejście ustawy (in fraudem legis) zawierają jedynie pozór zgodności z prawem (J. Grykiel (w:) M. Gutowski, Komentarz KC, t. 1, 2016, s. 365). Nie są wprost z nim spreczne, ale przewidziane wolą stron skutki mają na celu naruszenie prawa. Ich treść nie zawiera elementów wprost sprzecznych z ustawą. Chodzi o skutki (objęte zamiarem stron), które wywołują. Muszą być spreczne z prawem przez dokonanie samej czynności, a nie przez osiągnięcie celu leżącego poza treścią czynności (wyrok Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2006 r., II UK 51/05, OSNP 2006, nr 23–24, poz. 366; postanowienie z 8 lipca 2025 r., II USK 384/24, LEX nr 3888808).

Treść nie zawiera elementów wprost sprzecznych z ustawą, ale skutki, które wywołują i które objęte są zamiarem stron, naruszają zakazy lub nakazy ustawowe. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem przez dokonanie samej czynności, a nie przez osiągnięcie celu leżącego poza treścią czynności. W konsekwencji trzeba uznać, że odwołanie się do kategorii celu czynności prawnej jest niezbędnym kryterium oceny, czy doszło do obejścia prawa. Zatem to przez ustalenie celu czynności, swoisty zabieg antycypacji konsekwencji związanych *in casu* z dokonaniem czynności, można ustalić fakt obejścia prawa, a to wymaga uwzględnienia zamiarów i dążeń stron podejmujących określone działanie prawne w kwestii relacji do czynności prawnej pozornej (zob. M. Safjan (w:) Kodeks cywilny, t. 1, red. K. Pietrzykowski, 2018). Ustalenie, że umowa zmierza do obejścia prawa, wymaga poczynienia konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu, jaki strony zamierzały osiągnąć, a także wszystkich koniecznych elementów konstrukcyjnych stosunku prawnego (postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 stycznia 2010 r., II UK 264/09, Legalis nr 317073; 30 września 2025 r., II USK 35/25, LEX nr 3937698).

Ocena pozorności czynności prawnej zawartych umów zlecenia powstała na gruncie zastosowania normy z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej przewidującej zbieg

tytułów do ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z tą normą osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku wymienionych w przepisie tytułów (w tym z umów zlecenia, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 tej ustawy) jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami tylko z jednego z powstałych tytułu tego, który powstał najwcześniej. Z ustaleń faktycznych niniejszej sprawy wynikało, że R. G. w spornym okresie zawarła jednocześnie umowy zlecenia ze spółką W. sp. z o.o. sp. k. (odwołującą) oraz S. sp. z o.o. sp. k. (zainteresowaną), przy czym w ramach czynności objętych obydwoma umowami zlecenia z 7 grudnia 2015 r. wykonywała jedną pracę w tym samym miejscu i czasie, a więc w rzeczywistości wykonywała jedną usługę polegającą na opiece i pomocy w gospodarstwie domowym osobom w podeszłym wieku lub chorym w miejscu ich zamieszkania na terenie Niemiec. Za wykonane czynności otrzymała wynagrodzenie rozбите na część wynagrodzenia od odwołującej się spółki i część od zainteresowanej, przy tym niemożliwym było do rozróżnienia, jakie czynności ubezpieczona wykonywała dla jednej lub drugiej Spółki. Sąd Apelacyjny zauważył, że rozdzielenie wynagrodzenia ubezpieczonej za jej czynności nie było uzasadnione sposobem wykonywania zlecenia, ani nie znajdowało żadnego innego uzasadnienia, poza względami biznesowymi podmiotu zatrudniającego, czyli W. sp. z o.o. sp. k. w likwidacji, a wiązało się jedynie z optymalizacją kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Sąd Apelacyjny uznał, że zredagowanie dwóch umów zlecenia obejmujących w istocie jeden stosunek zobowiązaniowy i wskazanie jako tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi tylko jednej z nich stanowiło, świetle art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obejście prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., którego celem była pozoracja zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego i obniżenie kosztów wynikających z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, a w rezultacie opłacanie składek od niższej podstawy wymiaru przez odwołującą się spółkę. Zdaniem Sądu, taka konstrukcja rozdziału umów o wykonywanie tych samych usług przez tę samą osobę w tych samych miejscach i czasie miała od strony formalnej urealnić zbieg tytułów ubezpieczeń społecznych w rozumieniu powołanego art. 9 ust. 2 ustawy systemowej. Stworzone pozory nie decydowały o rzeczywistym zbiegu dwóch realnych i odrębnych umów, a stanowiły jedynie ewidentną próbę,

przez fikcyjny i pozorny rozdział umów, obejścia przepisów w zakresie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od rzeczywistej podstawy wymiaru składek. Sąd Apelacyjny uznał, że taka praktyka nie może zostać uznana za legalną i akceptowalną formę zmniejszania kosztów przez spółkę, zwłaszcza, że odbywało się to kosztem samej ubezpieczonej. Działania takie miały na celu przedmiotowe wykorzystanie przepisów o ubezpieczeniu społecznym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wykonywanie czynności opieki z podopiecznymi przez dwóch podwykonawców zostało dokonane w celu obejścia przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez wyłącznie formalne stworzenie drugiego tytułu do ubezpieczeń. Bez znaczenia przy tym jest okoliczność, że tylko jeden z podwykonawców (W. Sp. z o.o. Sp. k.) miał powiązania osobowe i kapitałowe z P. Sp. z o.o. Sp. k. Drugiego z podwykonawców (S. Sp. z o.o. Sp. k.) łączyła bowiem stała umowa z P. Sp. z o.o. Sp. k., która zawierała bezpośrednie umowy z osobami wymagającymi opieki lub ich opiekunami prawnymi. Stworzona sieć powiązań pomiędzy Spółkami nie była przypadkowa, skoro jej rezultatem było jednoczesne zatrudnianie tych samych opiekunów u podopiecznych. Jedynym faktycznym efektem zawierania dwóch umów zlecenia z jedną i tą samą osobą, która wykonywała w tym samym miejscu i na rzecz tego samego podopiecznego usługę w imieniu i na rzecz grupy P. było nieuprawnione obniżenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Wobec tego stanowisko, że umowy te winny w istocie stanowić jeden stosunek zlecenia jest w pełni uzasadnione.

Do podnoszonych przez skarżącą w skardze kasacyjnej kwestii w sprawie wykładni przepisu art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej Sąd Najwyższy odniósł się już w swoim orzecznictwie, w tym między innymi w wyroku z 25 kwietnia 2019 r. (I UK 110/18, LEX nr 2655519) oraz postanowieniach z: 27 listopada 2019 r. (III UK 37/19, LEX nr 3584639); 13 maja 2020 r. (III UK 202/19, LEX nr 3217351); 15 maja 2020 r. (III UK 207/19, LEX nr 322378), 23 czerwca 2020 r. (III UK 204/19, LEX nr 3154306), przyjmując, że w sytuacji, gdy finalnym odbiorcą usługi jest ten sam podmiot, a zleceńobiorca wykonuje czynności w tym samym miejscu i czasie, to rozbieżność tego zlecenia na dwie umowy, zawierane z dwoma podmiotami bez jakiegokolwiek logicznego czy ekonomicznie

uzasadnionego celu, nie może być rozumiane inaczej niż jako działanie w celu obejścia prawa - działanie pozorujące zbieg tytułów do ubezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z 13 maja 2020 r. (III UK 203/19, LEX nr 3207811) zwrócił również uwagę, że zredagowanie dwóch umów zlecenia przez podmioty o ścisłym powiązaniu osobowym i kapitałowym, obejmujących w istocie tożsamy zakres obowiązków i wskazanie jako tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, tylko jednej z nich, należy traktować w świetle art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, jako obejście prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., którego celem jest pozorowanie zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego i obniżenia kosztów wynikających z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne. Takie intencyjne działania nie zasługują na ochronę jurysdykcyjną na gruncie chybionych podstaw kasacyjnego zaskarżenia (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W wyroku z 27 czerwca 2013 r. (I UK 10/13, LEX nr 1391149) Sąd Najwyższy wskazał, że zważa się na prawo do zawarcia określonej umowy, jeżeli jednak była wykorzystywana instrumentalnie, to niewykluczone jest jej zakwestionowanie jako podstawy (tytułu) podlegania ubezpieczeniom społecznym, nie ze względu na pozorność (art. 83 k.c.), lecz ze względu na obejście prawa. To, że zlecenie było wykonywane, nie wyłącza oceny dotyczącej ważności tego zobowiązania, w tym przypadku jako podstawy ubezpieczenia społecznego. Zastosowanie klauzuli nieważności z art. 58 § 1 k.c. jest szczególne, a zarazem szerokie, gdyż ocenie poddaje się skutki różnych zdarzeń i czynności prawnych. Badaniu podlega więc causa umowy, w szczególności, czy umowa była konieczna w przypadku ubezpieczonego jako źródło utrzymania, czy też chodziło tylko o przedmiotowe wykorzystanie przepisów o ubezpieczeniu społecznym i stworzenie formalnej podstawy ubezpieczenia, tak aby zawarcie umowy zlecenia za jedyny cel miało unikanie płacenia składek na ubezpieczenia społeczne z prowadzonej równoległe działalności gospodarczej. Takiego celu nie usprawiedliwia zasada wolności umów, gdyż nie jest nieograniczona nawet w prawie cywilnym (art. 353¹ k.c.), tym bardziej, gdy nie można stwierdzić pozorności umowy (art. 83 § 1 k.c.), lecz szczególne działanie może być kwalifikowane jako obejście prawa albo jako niezgodne z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 1 i 2 k.c.; M. Kuśmierczyk,

Obejście prawa na gruncie ubezpieczeń społecznych jako czynność nieważna w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., Doradztwo podatkowe 2023, nr 5, s. 69 i n.).

Judykatura wypracowała wspólne stanowisko, zgodnie z którym instrumentalne (przedmiotowe) wykorzystanie przepisów ubezpieczeń społecznych dla unikania wyższych składek na ubezpieczenia społeczne może skutkować nieważnością zawartej umowy zlecenia, gdy jej celem jest obejście przepisów prawa (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej; wyroki Sądu Najwyższego z: 17 kwietnia 2009 r., I UK 314/08, OSNP 2010, nr 21-22, poz. 272; 19 stycznia 2010 r., I UK 261/09, LEX nr 577825; 5 lipca 2012 r., I UK 101/12, LEX nr 1250560; 7 stycznia 2013 r., I UK 372/12, LEX nr 1303200; postanowienia Sądu Najwyższego z 19 lipca 2023 r., III USK 450/22, Legalis nr 2967970; 28 października 2025 r., II USK 107/25, LEX nr 3937336).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy stwierdził, że skarżące nie wykazały istnienia powołanej przyczyny przedsądu. Problem w wykładni przepisów, które skarżące przywołały we wniosku, doczekał się interpretacji w judykaturze. Zagadnienia formułowane we wniosku przez skarżące zostały jednomyślnie rozstrzygnięte w kolejnych sprawach ze skargi płatnika składek (odwołującej się Spółki) skierowanych wraz ze skargą kasacyjną do Sądu Najwyższego (postanowienia Sądu Najwyższego z: 23 kwietnia 2025 r., II USK 2/25, LEX nr 3913358; 13 maja 2025 r., II USK 370/24, LEX nr 3863038; 30 września 2025 r., II USK 386/24, LEX nr 3937697; 30 września 2025 r., II USK 35/25, LEX nr 3937698; 15 października 2025 r., II USK 37/25, LEX nr 3929925). Podzielając argumentację przyjętą w powołanych sprawach, Sąd Najwyższy uznał, że nie zostały wykazane powołanej przez skarżące przesłanki przedsądu i na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, ponieważ w odpowiedzi na skargę kasacyjną jego pełnomocnik wniósł o wydanie orzeczenia o oddaleniu skargi kasacyjnej. Z treści wniosku zgłoszonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną wynika, że pełnomocnik organu rentowego domagał się zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w związku z oddaleniem skargi kasacyjnej. Wobec tego koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów za odmową przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91; 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961; 11 grudnia 2018 r., II PK 278/17, LEX nr 259338; 21 lutego 2019 r., II PK 38/18, Legalis nr 1875466; 5 lipca 2023 r., II USK 646/21, Legalis nr 2958754; 13 maja 2025 r., II USK 370/24, LEX nr 3863038).

(J.K.)

[a.ł]